5

BRACIA!

W dniu 3 maja każdego roku naród polski święci uroczyście rocznicę uchwalenia konstytucyi dnia 3 maja 1791 roku jako drogą każdemu sercu polskiemu pamiątkę.

Działo się to przed stu dwudziestu pięciu laty, kiedy Polska była jeszcze niepodległą. Coraz więcej ludzi uznawało potrzebę zaprowadzenia większej sprawiedliwości, pomnożenia skarbu narodowego, powiększenia wojska, ażeby Polska mogła się bronić przed chciwymi sąsiadami którzy ziemię Polską chcieli podzielić między siebie i w tym celu siali niezgodę w narodzie polskim. Wr. 1788 zebrał się w Warszawie Sejm polski i postanowił złemu zaradzić. Na Sejmie tym wielu posłów żądało praw dla mieszczan i chłopów, którzy wówczas robili pańszczyznę. Ale trzeba to wiedzieć, że w owym czasie nie tylko w Polsce ale wszędzie, w całej Europie chłopi jęczeli w pańszczyźnianem jarzmie. Otóż Sejm polski uchwalił dnia 3 maja 1791 konstytucyę czyli ustawę, która przyznawała mieszczanom prawa obywatelskie, brała w opiekę chłopów przed nadużyciami panów, którzy przedtem mogli z chłopem robić co chcieli i dawała chłopom nadzieję polepszenia doli w przyszłości. Jak na owe czasy powszechnej pańszczyzny, dawała ta ustawa chłopom dość dużo praw.

Rocznicę uchwalenia konstytucyi 3 maja święcimy dlatego, bo w ustawie tej przodkowie nasi pokazali drapieżnym sąsiadom, że chcą bronić przed nimi wolności swej ziemi, bo ustawa ta jest początkiem przyznania równych praw wszystkim ludziom w Polsce.

Wpóźniejszych czasach szlachta polska przyznawała chłopom dalsze prawa, które zupełnie znosiły pańszczyznę, ale praw tych nie można było przeprowadzić, bo rząd moskiewski stłumił powstania.

Pańszczyznę zniósł rząd rosyjski ustawą w r. 1864. Ale rząd rosyjski zrobił to nie z miłości dla polskich chłopów. Zniósł pańszczyznę, bo musiał to zrobić, bo bał się buntów chłopskich ponieważ w tym czasie już w całej Europie od wielu lat pańszczyzna była zniesiona. Zresztą chłopi słono zapłacili rządowi rosyjskiemu za ziemię, która nie do Moskala należała.

Pańszczyzna przepadła i nigdy już nie wróci.

Ale chłop polski cierpi dziś inną pańszczyznę, której nie znają chłopi innych krajów. Jest to pańszczyzna niewoli, prześladowania wiary naszej bezprawia, ciemnoty i poniewierki po szerokim świecie. Tej pańszczyzny rząd rosyjski nigdy nie chciał znieść, bo nieoświeconym i biednym chłopem może rządzić jak mu się podoba i nigdy by jej nie zniósł. Pańszczyzna ta może się skończyć, jeżeli ziemia polska i lud polski zostanie wyswobodzony z pod przeklętych moskiewskich rządów.

Bracia chłopi! Na ziemi naszej toczy się straszna wojna z Moskalem. Część polskiej ziemi już jest oczyszczona z Moskali. Dziś jest dla nas czas, aby własnemi rękami znieść tę drugą pańszczyznę, którą znosimy z moskiewskiej przyczyny. Z bronią w ręku musimy wyrzucić Moskali z całej polskiej ziemi, aby tu zapanowała wolność i prawo, aby naród polski, którego olbrzymią część chłopi stanowią, sam się rządził a wtedy tylko zapanuje oświata na wsi, zakwitnie dobrobyt, nad wsią polską zabłyśnie słońce lepszej doli.

Chłopi! O waszą dolę, o wasze ludzkie prawa idzie! Więc chwyćcie za broń, spieszcie gromadnie do szeregów Polskich Legionów, które walczą o wolną i niepodległą Polskę ludową, o jasną dolę polskiego Ludu!

Legioniści Polscy.